

余榮德

Takivatan Bunun
丹群布農語

TAVUK

Maaq ata Bunun a makusia kaliiv matindun i tavuk na-isa-ama ki uvavaz-az. Paka haan bai Aquz tu liniqaiban pasaduu ki maikikingna mita tu, asa tu sasauqbung maimadadaingaz tu sinkadaidaz. Madia laupadau ka uvavaz-az nitu tan-a mada-daingaz tu sinbabazbaz, mapiqdi ki madadaingaz.

Ihaan ata amin tavuk tun taldain, maszang dau ka tavukun imita lumaq, maszang luqi tun tu haiza ka sinuk takdadaan tu atitikisang tu luqi. Inin-ita ata masabaq, maun i qaisin, pisqa-itmal, situ 'tu siin mutaki'. Aasa amin tu nitu panpungul tu madia a bunun minama mita tu uvavaz-azang ata.

Ihaan laupadau tu tusa', ulanin ata Taluu siin Putun tu is-aang, kama niin ata mililiskin imita tu madadingaz. Paunin mita madadaingaz sintakukunav tu mavail. Papiain a madadaingaz untinian, panhalangan, unsauqzangan, mitkuas ilumaq. Aupa uka dau ka uvavaz-az saipuk intaa.

Maszang tutuza bai Aquz ta sinkadaidaz tu : "Ni-tu niap-tu haiza ma-da-dai-ngaz" "Au dau aam, maszangin sintakukunav, ta vailunin."

Maqtuang ata Bunun makikingna sasauqbung saduu imita tu madadaingaz, sisili bai Aquz tun sasauqbung malka minama istuun tu tavuk ta sauhaan musuqis muhaan mai-asang.

Samantukan baita a musinsingin tu tavuk, tailmadiain a tavuka vivivilisun ihaan sinbalungta, laqusulan a sinbalung, laqusulan a baungku, laqusulan amin a tavuka, maqahutin a tavuka sakun, niin sa-unian tu tavuk, maqaspanin. Panpungulin a bai a tu lainikuaq dau aipa maikaiha ki tavukta.

Muvazis a mantan vili nastu sikving a, musunsun a tas-a mantan vanan tu sinkus, mungain tuza maszang i pinanaq tu haval, pankulapha

ihaan dalaq nastu. Madia a mapataspatas tu sintatatbang, makatpalin a tavuka saduan. Musisingsing a tulmi, maszangin i lamis lukis. muktasin a tas-a singkus tavuk, nitu iapun tu tukaziza isqai-isaqin aipa pasiqalqal, maszang tutuza minupituq ima tu bunun, kaupin dau tas-a ima a maqtu-ang ikma-aiun.

Makantangqa a baia samantuk i tavukta, nii aipa babazbaz, utu-unun istaa masamsam a tavuka, maun a ngulus i niang pinatus tu kakaunan. Sanahaan aipa baning saduu, malunkauzu aipa malunqu, pusauzatun istaa ka a dusa bantas, dazaun a a ima haan makulahutin tu pinasaq, maszang tuza matitingdung i hulus. Pisdadaidaz a bai Aquza tusasaus, uka bunun utan-aan tu maaq dau istaa tusasausun.

Au a-mu uva-vaz-az

Ni-tu niap-tu haiza ma-da-dai-ngaz

Hin-dii ka i-muu mai-lu-maq-un

Hin-dii ka i-muu qa-qait-ma-lan-un

Hin-dii ka i-muu u-na-ta-ta-an-un

Au a-mu ma-ta-pu-ngu-lin

I-U-IA, U-I-IA, HU-IA NA-IA HU

Tudiip tu laupang dau ka bai a sizaun i bunun, nii aipa sainiduu ki naminbananaz istaa. Lusqa aipa situsnuun antabanun, sia dau banan-anaz ansaqan istaa mapulumaq. Saivan i madadaingaz siiq mapaquu ki tastu siiq danum. Aupa masmuavin tu madiqu, sizaun istaa quu ka danuma a, maupatain aipa suktduu ihaan naminbananaz tu lumaqta.

Niang dau mailantangus bunun qalmang pasungkaviaz, malvasvasang dau ka Bunun tu lumaq ihaan ispuus mai-asangta, ukang amin a bunun patantutungu. Kaupang i tastu madadaingaz siin tastu tais-aan a saqalan. Maquza' dau ka baia tantungan i duma tu bunun, maz-av amin amin saduan i nitu saiqalan tu bunun.

Dungzavin a namin-aki siin naminbai tudaukdau taqu baita tu: “Sia suu Pima a naminbananaz.” Tudipin a baia minqansiap tu, na tuza qana aak tu nasizaun naitun mapin-uni ki inaitun uvaz-az tu binanau-az?

Paimimiing a baia tangis, luluklas istaa is-aang tamatina tu: “I-isaq amu tamatina, mavia amu nanitu maqansiap tu nasizaun aak mapin-uni

nitu saqalan zaku tu bunun tu pinilumaq i? ” Uka дума bunun namaqtu sinadaan zaku i-iti. Nii aak amin maqtu musbai. Aupa nii aak ukiliman i namulumaq tu daan.

Qasivungin a bai ihaan bananaz ta tu lumaq, maaq dau ka naminbananza duanduan uka ilumaaq, ihaan aipa ludun muskun i дума banananz qanup.

Maaq dau bai ta ngaan a tupaun tu Aquz. Maqtu aipa tupaunin tu minintinalu. uvaz-azang aipa udananin i tina, lusqa dau istaa tina taus-uvaz-az i dusa uvaz-az, Aquzta a, siin nauba nanaz tupaun tu Sipal. Kingna inaita tama ka binanau-az tu matazin intaa tina. Maaq istaa kiningnaan a nanuin tu haizin tas-a madaingin a uvaz-az. Maaq dau ka uvaz-az a bananaz, mataimang tu maluung, lusqa tu madaidaz i altangusan i pantamaun ta binanau-az tu atitikisang tu uvaz-az.

Mahaqbung a kiningnaan binanau-az malka Aquz siin isiata masinauba ta, kaupa istaa isiata uvaz-az a kazimaun. Maaq i maun qaising a vailun istaa dusa uvaz-aza pihaan tansiki. Maaq i haiza tama ilumaaq a pinhiva a pantinaun a masihal malka Aquz siin isiata masinauba.

Nii a tama madas i uvaz-az daing ta munquma siin qanup, aupa mapaitung aipa kuzakuza. Nii amin aipa dasun kasui, aupa nii istaa hubung madaisuu, diaqis mapinkaz-av saduan i дума bunun tu mavia haiza maupati tu uvaz-az dasun.

Qabasang madia maupata tu uvaz-az, tupa dauka madadaingaz tu: Aupa tis-uni tuksisia dau ka siduq mapasiza, paqpun masamu dau ka maltais-aan mapasiza, maaq i namapasiza tutupa a, na tu-as-qazun i diqanin, nataus-uvaz-az dau ki nitu mabaisuu tu uvaz-az.

Tumimiing a nauba nanaz taqu ki Aquz tuqas ta tu: “ Nii qana mita tama tina matusamu mapasiza i, mavia ata tu masihal a tal-aian ? ” Antalam a Aquza tuqa sa : “Nitu qalmang mali-aza bunun, na-ulaan.” Asnii a Aquz tuqasa mapatan-a ki pantinaun ta, daiqis istaqu istaa pantinaun ta, napi’piun aingka maludaq.

Haiza tu tastu sanavan, saduu dua ka tama ki Aquz siin Sipal uvaz-az, mavia dau tu nitu manaskal a is-aang. Miliskin a tama tu, duuq i mililiskin aingka inaita nastina? Luklasan istaa ka Aquz siin Sipal tu: “zainin!”

Maskakiiv a tama naita tu; “Namunhaan aak linpang kasui, lauq natalmadia i-ita kuzakuza. Asa amu tu tan-a ki pantinaun ta qalinga.

Pakasihala i imuu masituqas ta ilumag ti, katu pakahau.”

Talmadiain a qani-anan, niang a tama sailumag, maaq a pantinauna a minkauktu sin saduu naita. Tingmut a Aquz minkailas, iskalunan binanau-az ta Aquza mama ki bataqan munhaul munsulan, minsumain a iskalunanang papitia ki qaisang, mahanat i sanglav pan-aian, nii dau aipa pal-uun. Tupa dau ka pantinauna tu; Muu a pakuzkuzaun ilumagti, aupa muu a taimilumag, lusqa aam minudazu lumag ti. Sadui muu inaaq inadas tu uvaz-azun, mataimang nitu ismamaaz, nii a hubun mabaisuu, nii aipa namaqtu sisdangun i tastuluma ti. Maaq i qainuin a pantinauna davus a, mastaan aipa tu masu’nuq saduu ki Aquz siin Sipal, tu-asqazun istaa tupa tu: “ Sanmatazang amu!” sisipulunang istaa mahau tu; “Mavia pinit-ia tu qansubanan?” “Mavia ka tu nitu pimuzun?” “ Mavia lumag tu nitu piningzavun ma-asik?” “ Mavia Sipal tu nitu palingqaulun?...” unisin a, napinsaqtuun aingka pantinaun pakan-uqsang haan sinbalung, maaq nii a nii dau aingka pakaunan, nitu palinqaulun, piha-nun aingka dalaq nastu pasabaq tastu maqmut.

Tupaun Aquz tuqas ta ka Sipal nauba a tu; “ Na mudaan ata kilim i imita tama, maaq i nii mudaan lumag ti a, namusqa sata iti mitsauqzang. Asa sata tu kamimiing musbai. ” Maaq a Sipal nauba a masmuav tu ma-uva pisinkuas. Tumantukun Aquz tuqas ta Sipal nauba a taqu tu; “ Asa aas tu nitu tangis, maaq i tangis aas a, natan-aun i pantinaun, nasinapun ata pantinaun ta damuun, napataz uaata ma-anak, nanii sata maqtu ukiliman i tama.” Antalam a Sipal naubaa tu; “Nanii aak tangis.”

Atikisang a Sipal naubaa, maqtuang a Aquz a tistavuk mama istaa. Kilimun Aquz tuqas ta sin-amaang nastina ta istaa tu tavuk a. Amuqis taqtizun nastina ta ihaan sikving i sapalan, matuqalputin a tavuk, maqasiv a tavuk, tu-i-isdul sakun, haizang a katkat ta’ki sikdat ihaan tavuk ta, maisna haan tinatbang a niang aipa pinas-aq.

Tistavukun istaa ka Sipala mama. Tangis a Sipal a, pusasauntu a bantas siin ima na-asa dau aipa munastu, asnitua amaun mudaan. Atikisun Aquzta bazbaz tu; “Na kilim ata tama mita, nii ata lumag, aupa nii a pantinaun mazimatia, nii sata pakaunan, na qauqzang ata mataz.” Siza ka Aquz i tabuil, iskauna hiku Sipal ta, na-isi-ail i istaa.

Kamimiing aingka maisna saan sungus lumag musbai, ilumag a patinauna, nii aipa maqansiap usbaianin aipa dadusa uvavaz-az. Nii a Aquza maqansiap tu i-isaq a tama kuzakuza. Lusqatu qanglas a tama

tataqu istaa tu inaan aipa mantansipal ludunta muskun duma bunun malkalulukis. Paqpun niliskin aipa tu namusaupa tasipal vanglazta musbai. Amaun istaa Sipal naubaa muntasipal kilim i tama.

Matabak a Aquza liniqaiban bunun tu daan, makuis dau ka daan anqaqai-an i bunun, dunduan na sa tu tunhatal, aupa uka dau duma daan nalaqaiban. Masabaqin a inama Sipala isaan hiku Aquzta, saitaan daingaz a Aquza mudadaan. Nii aipa mal-uu mudadaan, miliskin aipa tu na-asatu isanang ismaqmutan tu tanangaus ukiliman i tama. Maaq i madumdumin a diqanin a, natispising a Sipa naubaun, nabuntu aipa tangis tastu iqmuut, ansasuu tu nii aingka madas i singqal, namusqa laphav ihaan ludun.

Haiza qana hugku, nitu mangaz-aq, lusqa tu makunbu daingaz. Lusqa tas-a daan nalaqaiban muntasipalta. Kinus-aan dusa qaul qutmu mapasal ispalanqai ki malkakalukis tu bunun tasban. Ingtunun Aquzta saduu ihiku tu Sipal nauba, amuqis maputniq aipa masabaq. Miliskin a Aquza tu, namavai a dusa tavuk sinkus tun tu tamasaz. diaqis kamimisqang hatalta musuang a tavuk sinkus, niqunamuqalqal a naubaun panahungngku nastuta pasziq mataz? Haza qana valu, sibutbutun istaa siza, uqnaun istaa ka tavuka pisqut maluqusluqus. Amuqis anpalkavun istaa ka nauba. Bazbazan Aquzta nauba Sipala tu; “Itasipal a tama maltatalain mita, natunhatal ata tasban muun tasipalta, nii pising. Apaq! Apaq! Nii duu i pising aas.”

Kapakapa a Aquaz isaan quaulta, tanavanan ima talisqut i sinkus tavuk, vili ima a katdikus i qaul. Nii aipa saduu ki hatal nastu, aupa natisha’ha. Sia istaa itasipal a saduan. Kitngaa istaa bantas kukulkul, saitaan daingazin a hubung istaa, luvusin a paitiduan tu qaula, minmadukuin a Aquza. Minsalpu istaa is-aang. Tinliskin aipa tu maisnava qabasang a nastina intaa ki sintusasaus;

*Haiza tas-a qalua
Ansaqan bainu
Nitu maqtu ansaqan
Lusqa tinqaiding.*

Pinnuquun istaa ka Sipal nauba, tupaun istaa tu; “Isnavaak aas sinpainsnava ki nastina zaku tu sintusasaus. Asa aas tu kilalaviku

tusasaus. Kailasa! Niin apaq!” Kitngain aingka tususulu tusasaus.

Nii aingka misbu’ pakitsusulut tusasaus a, kama niin a Aquza mapising, nii aingka niapniap a, dungdavin aingka iskatasipa.

Sihaisqang a Aquza sunbang tu kaindapanin aipa dalaq. Saungun istaa ka valu ma-uman. Luvus daingaz istaa hiku, saitaan amin a Sipal nauba. Luvusin amin a tavuk. Aupa mamangun Aquzta ka tavuka mapakahapav i valu mapisqut maluqus. matudangqasin a bantas nauba ta.

Haiza qana dau ka makukulut lukis tu bunun anqai, luklasan aingka ki bunun ta tu: “Kammaq samu mun-iti tu, namaaq muu palkadaan iti? Kavavaa mudaan musuqis mulumaq, nalusqa amu unisin ismaqmutan...” Antalam a Aquz istaa tu: “Uninang suu patamaun. Mun-iti aam kilim i inaaam tu tama.”

Tupaun aak tu Aquz, inaak a inamaun a inaak masinauba, tupaun istuun ngaan tu Sipal. Manququ aam, maaq naam tama a tupaun ngaan tu Hamul. Duuq i saiqaal aas istaa? Duuq i mapaisaduu amu qabasang?”

Saduu dau ka bununa dadusa atikisang tu uvaz-az, maaq a kama madain tu binanau-az uvaz-aza a mama dau ki atikisang tu bananaz uvaz-az. Tuapun bunun ta ka uvavaz-az tu: “Maisna-isaq amu minsuma?” Antalam a binanau-az uvaz-aza tu: “Maisna haan aam Maqsaimanta minsuma.” “Mavia amu tu qalmang mudaan, nakikilimun amu laupadau imuu tina?” Qalimudung a nauba ihaan tavuk kunbu, mapising saduan i nitu saiqalan tu bunun, ihaan aipa tavuk makusia dusa bantas kantutudaq i tuqas istaa, sintupa dau tu kavavaa mudaan, kain tu pababazbaz i bunun ta.

Tupa dau ka bununa tu: “Tinan-a aak tama muu, maszang idingalan i kuzkuzaan zaku.” “Na-adasuk amu laupadau mun-ita kilim, maaq i nii haip ukiliman a, na-izami-anuk amu haip sanavan mapasabaq. Nii amu maqtu talimazav inatatun masabaq, aupa na-iskazhavun amu, ansasuu tu nalusqa amu munghav ihaan ludun daingaztun, lauqu mitkuas mataz.”

Dungzavin a diqanin isdumdum. Tupa dau ka bununa tu nasiza aipa saang pistaba, na-isiuq nalaqaiban tu naita tu daan. Saduu a bununa tu mamuquin a binanau-az uvaz-aza mamama ki bananaz uvaz-azta. Tupaun bunun ta binanau-az uvaz-aza tu: “Duuq zaku lahuvai suu

mama nauba sun tun? Aupa madiang mita na-inudadanan, na-asa tu kama mataliskangang a tu tikis a inudadanan, nanii sata maqtu pana misqang dantun masabaq.”

Tikisun binanau-az uvaz-az ta pakisniap i nauba nanaza tupa tu: “Na-amaun aas pantamauntun, aupa na-ismaqmutan sata ihaan daan misqng, nanii sata usaduan i tama mita.” Nii a nauba nanaza antalam, lusqa matutaimang ihaan tavuk kunbu, nitu bisukbisuk.

Saungun tuqas nau-azta ka sinkus tavuk, punastuun istaa nauba nanaza. Tinkaungkaung a bununa tistavuk mama ki uvaz-azta. Nii dau ka nauba nanaza bisukbisuk ihaan bunun ta tu hiku, aupa maz-av mapising i na kahaun bunun ta. Miing dauka tuqas nau-aza miliskin tu, namapising a Sipal naubaa, aupa amaun i nitu saiqalan istaa tu bunun. Madiin a inudadanan, madumdumin a diqanin. Tangisin a nauba nanaza. Miliskin a tuqas nau-aza tu lauqu masauqzangin aipa, tupaun istaa tu: “Auqzangin aas? Nii angis i namuskun sata tama maun unisin.” Minsusuuz a nauba nanaz a tangis, vistuvistu istaa ka bantas siin ima, nitu dau isdadauk. Minsalpu a tuqas nau-aza. Tupaun istaa ka naubaa tu: “Auqzangin aas?” Nii a naubaa antalam, maszang tuza iskaan tu na-asa santauhul. Tangis dau ka naubaa taqu ki isiata masituqas tu: “Piis!”

“Pantamaun! Patamaun! Punastui dau ka nauba nakun! aupa nasin dau aipa laupadau misdul. Nalusqa aipun situ’tu ihaan isuu hiku.” Pidaingun nau-az uvaz-aza ta bazbaz. Punastuun bunun ta ka inamaa uvaz-az nanaza mapa-isdul. Minisdulin a, uqnaun istaa tistavuk mama haan isiata hiku. Matalaqa a bununa saang mapistaba na-isiuq i daan.

“Uvaz-az! Isana aas ngaus naak mudadaan, aupa nazaku a masiuq i daan, asa aas amin tu mananulu mudadaan, biaqis tiskaupat, maaq i nii a ,na patustus a bantas sun. Maaq i saduan tu maszang sinkus a, asa nitu kadapanan, lauqu ivut naingka, maaq i kadapanan suu a nakalatun aas.” Mamuquin dau ka nau-az uvaz-aza, lusqain aipa mudadaan susua, listutudulin, pantuaztuazin amin a isiata inudadanan. “Uvaz-az, katu masaba, na niin ata zaav tu naka-dipin. Natingquza muu tama dis saduu muu tu minsuma samu mun-iti.”

Taunahanin aingka taluqan a, laupang dau ka kuzakuza tu bunun minaun i paitusanvan, itain aingka maltitingas i nipun, quu davus, maliput i tamaku maun, muskun dau ainka paqaqainan, muskun tusasasaus.

Aupa mal-uin dau aingka amin.

Uka singqal ihaan langqa' ta, musqa aingka kaupa sanavan pisdua ki lukis malusapuz, na-isnudian naita, na-ispisinqal naita tastu iqmuut. Maaq a ti'bu a sanasiin luvluvta kalinluvluv, ukain dau ka qatibing, aupa matuusin amin dau ka langqa' tibu', lusqain dau ka mintusapuz tu bununa malipisin amin a mata pis-u-usaq. Aupa tibuan amin aingka ihaan lumaq langqa' ta.

“Mavaivi naak takna sanavan a tinaisaq, mataisqa aak tu mapisih-alun dau ka kiningnaan naak tu binanau-aza saipuk ki inaaq uvaz-az. Manaskal dau ka inaaq a is-aang.” babazbaz dau uvavaz-az ta tu tamaa. Musqa dau isiata mata sizaun i itasipal tu singqal sapuz. “Maqmutin a, haizaang bunun musaupati masiuq.” Antalam dau ka дума bunun tu: “Nanu haip sanavan tu madaduu masiuq, aupa nii a buan masingqal, aiti-kis amin a luvluv.” Niang aingka masabaq, nuskunang i-ita paqaqainan.

“Simaq samu i-iti tupaun dau tu Hamul Manququq?” “Zaku” Antalam a tama ki uvavaz-az ta. “Mavia tu nii niapniap tu i-isaq uvaz-az hau-zavhauzav?” Tingquza a Hamul a mindangkaz, matutaimang saduu ki isiata dadusa uvavaz-az. “Maaq i uka amu saqaal i dadusa uvavaz-az tun a, nadasuk qana aingkun muhaan inaaq taluqan i?”

“Tama! Tama!” tindingkul a Aquza munhaan tamata istaa, taikalpuun istaa tamaa paimangmang tangis, silibaun tama ta Aquza taikalpu maliba, nii a Hamula ubabazan, lusqa pis-usaq, tinliskin aipa isiata takna sanavan tu sintaisaqa.

Maputniqang a nauba uvaz-az ihaan bununta hiku masabaq. “Isaq suu nauba Sipal?” Antalam a Aquz uvaz-aza tu “Amaunang laupadau ki patamaunta.” Undipaun Hamulta masuang a tavuk sihapav maliba.tupa a bununa tu: “Kavavaav a uvaz-azun mapakaun, niang aingkun langat minaun i atikis tu qaising. Naitun ngausun mapit-abuq mapakaun, asa a uvaz-az mita tu nitu pisauqzangun, namihalang aingkun.” Tinsuu a Hamula siza ki sinangkunin tu qaising siin pan-aian mapulaung ihaan sukui. Pinkailasun istaa ka bananaz Sipal uvaz-azaa. “Uninang suu Lumav nauba masatu inaaq uvaz-az mun-iti. Siza ka Hamul i davus mapaquu ki Lumav ta.” Aupa maszangin a bununa maipiqumis i isiata uvaz-az.

Pusususquq a uvaz-aza maun i qaising, maszang dau nitu paikaunan i qaisin tu bunun. Aupa mastanin dau aingka tu masauqzang daingaz.

“Nanu naak haipa is-aang tu nitu maliduduu.” patataqu a Hamula takna sanavan isiata tu sintaisaq: “Mataisaaq aak amin tu, matakunav dau ka ailtangusak tu binanau-az i tavuk kauna saan zakuan. Itu mahau a daqis sana zakuan katsiqut, tisling naak a is-aang a, tispalkav aak, ukain naak ka tudul.” Haip qanian a pihanun inaaq is-aang mililiskin.

“Kuslatang suu.” Antalam a Lumav: “Tupaun bina zaku tu kaang tinsuu kingna ki binanau-az ta, masaa aas siza, nitu tis-uni isuu anak-anak tu uvavaz-azun miliskin.”

Taqu a bunun a Hamul ta tu makuaq dau aipa usaduan i uvaz-az tun. Tudiip a tunganin a bununa hiqiv i qaqu, namusuqisin muntaluqan mal-uu a, tauna haanin aipa hungku daingaz, sia dau ki kaihatalan naita tudiip tu laupang mun-iti a. Hiva dau ka bununa tuqabin ihaan kinuz i batu daingaz, asnitua patingquza ki kamimisqangang kapakapa ihaan hatal tu uvaz-az. Kapakapa dau ka tuqas nau-aza tasban i lusqa kinusi-aan dusau sinpasapal tu talum tu hatalta, maaq i lusqa aak tisqa sansuma luksa, nalusqa aingka tingquza, lauqu namuqalqal aingka maisna haan hatal dadaza ta pananastu pasziq mataz.

Maqmut daingazin, qalmangqalmangang a kiningnaan tu binanau-aza ilumaq. Aupa masmuav aipa tu makauk'tus malka ailtangusan tu uvavaz-az. Maaq i maun qaising a, vailun istaa aingka pakaun, maszang mapakaun i tulkuk siin asu, lusqain aingka dadusa sinansiki maun i sinpaiqusilin tu qaising siin pan-aian, nitu dau pakaunan i titi. Nii a kiningnaan tinaka kilim intaa. Miliskin aipa tu, lauqu isaqang aingka laupadau inata hauzavhauzav asnitua mulumaq kuzakuza. Palusukudan istaa ka hilav masaqdil, tupa aipa tu: “Langat i uka naita tama ilumaq, napalusnatauk aingka haip sanavan mapasabaq, maaq i nitu paunta mapinsaq tu a, naminanaam aingka qabasin nitu tan-a babazan zaku.” Munhaan aipa sapalan ma-iup matasqu i tinghui, tautakzang aipa haan sapalan masabaq.

Untatauan a tama ki dadusa tu uvaz-az masabaq, mus-anang dau ka Aquza maputniq masabaq. Nii a Hamula usabaqan, masalpu' istaa is-aang milikin i dadusa uvaz-az tu tail-aian. Saduan istaa Aquz uvaz-az tu tinguquza masabaq, tu-anak aipa tupa tu: “Au dau uvaz-azun, ukain a tina, maszang i minintinalu tu uvavaz-az uka-anin tamatina.” Paimimiing aipa piskaibi' tangis. Tinliskin aipa amin maibinanau-az sintukakiiv istaa qalinga tu: “Pisihalav a imita dadusa uvavaz-azun

saipuk, sauhaan madadaingin aingkun. Nakailakinanang dau aingkun i ukain a tamatina....”

Tanbunguan a Aquz a sin-ama istaa sanganang nauba Sipalta tu tavuk masabaq. Miliskin a Hamula tu: “Tupi qabinunin ailtangusak ta ka tavukun? Isaq aingkun ukiliman istii tu?” Maputniq amin a Sipal uvaz-az masabaq. “Hubuqang aipun tu mudaan a altangusak binanau-aza, naniang Sipalun saqaal i isiatun tina.” Lusqa istuun tina taus-uvaz-az a, nitu talpia tu qanian a matazin.

Maqansiap a Hamula tu maaq a tavu ka qainabinin i tatini istaa tu miqumisang, samangmangan a tavuka saduu tu maqaspan daingazin, maaq a maitiqus qabasa a muslipin amin ihaan tavuk ta, tu-u-uniang qaidang sakun. “Tupi inikma-aiun tatini ta ka tavukun mama ki Aquz uvaz-aztun?”

Samantukan Hamula tavuk saduu. “Tupi sinsaiv aipun nastina naak tu laupang naak a ailtangusak anbubuut? Mavia aingkun namaqtu usizaan i tavuk ti? Ini-isaq aingkun ukiliman istuun tu?” Aupa panpungulin a Hamul a tu isauq altangusan ta maqabing, nanu dau tu maisna tudiip tu mudanin a binanau-az a. niin a tavuka saqnaan saduu.

Maaq a tavuka a, kinusaian i kaliiv matindun. Maszang matindun i mita Bunun hulus tu talmadia a matindun. Pibangkalun dau ka tavuk pusuta mataqis, istaqaisan i dusa singkus ihaan dadaza, kama mushalan tu tikis. Aupa ki namaqtu a tavuk a tikuun isdudung tu uvaz-az ta bungu. Maaq i qudanan a, maqtu tunqabinan i qudan, maaq i maluvluv a, maqtu istaqdut i luvluv, maaq i makazhav a, maqtu amin mapinangqat i inama tu uvaz-az ta. Asa dau ka dusa singkusa tu maqundug a tinaqisan, aupa na-is-ama ki uvavaz-az.

Isngungunu dau ka tavukun isaiv i uvavaz-az, sintupa dau tu nanbubuut amin i sinaivan tavuk ta ka uvaz-aza, namaszang madadaingaz tu natistavuk mama ki uvaz-az. Maqtu dau amin a tavukun ispasimul i duna bunun, uka tupaun tu samu. Lusqa tu asa suqaisun dis tunganin ikma-ia, masamu nitu masuqis.

Maaq a mama uvaz-az a kusian tavuk paisna hanun kusan uvaz-az ta masubu maluqus. Maaq a dusa sinkusa a, tas-a maisna tina tu tanavanan va-u, tas-a, pakusnasanun tanavili, anqai ki tina kanum, mubalathaan tina ta tu tisqutan, ihanun uvaz-az ta tu baqan maluqus. Kaupin i uvaz-az ta tu bungu, ima siin bantas a malhahapav inata. Maaq a

uvaz-az tu kanum a isaan tina tu hiku, maqtu a uvaz-aza utanaan i tina babazbaz tu qalinga siin is-aang i tina ta. manangqat a mama tu bunun siin inama tu uvaz-aza.

Maszang tuza lumaqa tu, haiza a tatavi, haiza a sinbalung, haiza a banin, haiza amin a qaqaïtmalan i uvavaz-az siin pababazbazan naita. Ihaan a uvaz-aza hiku tina ta matas-I ki paitu anak-anak tu lumaq, i-i'ta aingka maputniq masabaq, uka a kaipisingan.

Kuzakuza a tina isaan quma, isqailiun intaa ka uvaz-aza, paun dau ka uvaz-aza sulqut makaiha'haan kanum, maqtuin a tina nitu mal-uu kuzakuza. Maqtu amina tinaa mapakaun i uvaz-azta su'su, nii a uvaz-aza mitsauqzang. Nii dau ka uvaz-az panqautupan i hulus, aupa manangqatin aingka ihaan tavuk kunbu ta. Qanglas dau ka uvaz-az ihaan tavuk ta situ'tu' mutaki; maaq i punastunin a uvaz-aza a, maaq a tavuk a ispasapal haan dalaq nastu, na dangian uvaz-az ta masabaq, maaq nii a i-ita pisqaitmal. Paqpun mahaipi a tavuka minkamuus, mintaqdung minbutu muliqliq.

Matutaimang a bai Aquza isaan baning misnudu, pis-u-usaq aipa miliskin i liniqaïban istaa. Samantukan istaa ka kinaiha tavuka saduu, putusputus a ngulus babazbaz. Unisin a, maisna saan tanbunguan siza ki kaukaunan, malsapaqin aipa kakaunanta, siza ki qunghung mapistaba ki kakaunanta, isqaitun supsup a kakaunan, pistitibu' a kakaunan. Manaskalin dau ka istaa is-aang, samantukan istaa ka tibu' ki tamakua. Pisdadaiza aipa tusasaus tu:

I-au amu uvavaz-az, nitu masalpu madadaingaz!

Au dau aam, maszangin sintatakunav, vailunin.

Inisaan amu hiku naak silaqsilaq.

Inisaan amu hiku naak pisqaqaitmal.

Inisaan amu hiku naak sitaki, sikbu.

Inisaan amu hiku naak maisabaq.

Inaak hiku mai-uni imuu daisiq.

Inaak hiku mai-uni imuu sinuk.

Inaak hiku mai-uni imuu unanataan.

Inaak hiku mai-uni imuu kakaunan.

Inaak hiku mai-uni imuu al-u-uan.

Au dau makalhut a hiku, niin maqtu tautakdangan muu.

Maszang samu luqi kusbain zakuan, lusqain aak untinian.

*Niin samu tindadangkul han naak hiku.
 Niin amu pisqaqaitmal han naak hiku.
 Niin samu maputniq masabaq han naak hiku.
 Niin samu tisqaqainaz saan hak hiku.
 Au dau, untinianin aak laupakadau
 Maisna tingmut sau sanavan, lusqain aak sivahangan muu
 Kaupin kakaunan ti a sunkavaizan zaku
 I-au amu uvavaz-az, nitu masalpu madadaingaz!*

Tibabangbang a sapuz saan baning ta, maltatalang bai Aquza uvavaz-az istaa tu namulumaqang mintivi istaa. Laupang a diqanin isdumdum, katupain aipa tu misqang maqmutin. Miliksin aipa tu ukain qana uvavaz-az namulumaq mintivi istaa, munsaan aipa sapalan tautakzang masabaq. Tibabangbangang a sapuz, manangqat a lumaq dangian i bai Aquz ta masabaq. Matataisq dau aipa tu siza dau aipa tavuk ta mama ki uvavaz-az istaa, maqainan dau ka siata is-aang saduu ki uvavaz-az, lusqa tu nii aipa tispalkav, maldaukang tu maltatakzang masabaq isaan sapalan istaa.

“Azaq suu kulaliun kaihadav haan isuu sapalantun tu? Istakunav i, niin aipun maqtu ikma-iun, kulalin, maqasivin...! Saduan i uvavaz-az tu kulangsitin a tavuk, na-umanun naita mahuvaiv i manau-az tu haqil matakpdat.” Haiza dau ka bunun a masisipul istaa ihaan isiata tainga.

“Nii aipa maqtu sizaun matakunav!” Antalam a baiAquza “Nii aipa maqtu umanun, maaq i umanun muu a, naludaquk amu, nanii amu pungkunbuuk inaaq lumaq tun.” Minsalpu aipa, amsasuu tu kaivakaiva isiata ka is-aang tan-a tu na sizaun uvavaz-az ta a tavuka ma-uman matakunav.

Haihaipinin a, aminun istaa uvavaz-az mas-angepuk, taqu naita ki kinaiha istaa tu tavuk tupa tu: “Nii aipa qalmangqalmang tu qaimangsut, is-a-ama aipa uvavaz-az, in-ita amin sata taldaing.” “Isiang aipa inaaq nastina sinpa-adas tu sizaun aak nas-akiang muu.” Atikisun istaa qalinga bazbaz tu: “Maikusia amin aak istuun mama ki aki Sipal muu, siin tama muu, pantamaun muu, pantinaun muu. Ihaan amin aingka tavuk tun miniqumis, maqis uka tavukun a, lauq lusqa aingkun taikazhavun miha-lang mataz. Isia aipun uvavaz-az naak tuun tu luamq sihal, maszang i sinuk, takdadaan i talikukaz.” Paqpun asa a mailumaqun tu pisihalun saipuk, nitu qalmangun mapindikla matakuniv, aupa nasaduduanang imuu tu uvavaz-az tu minaupatia qana a mailumaq muu qabasang.

Masingav aimin a uvavaz-az i bai Aquz ta tu: “Isaqin isuu a qabasang lumaq laupadau?” “Makuaqin isuu a mailumaq? Duuq i tutataki-ang? Duuq i maqasdivang?”

Isaan a uvavaz-aza ngaus i bai Aquz ta masumal maqaqainan. Kala-vkalav a bai Aquz a isiata bungu antalam tu: “Madaingazin aak, pan-pungulin aak tu pi-isauq nastina naak a tavuka madainpus. Ansasuu tu mululusqu aam qabasang isaan asang ludun ta, lauqu paina-isaqin pasiqalqal, duuq i istakunavin i maimadadaingaz naak? Niang aak saqna saduu ki maitavukang naak.” Mindangkaz a bai Aquza munhaan kinaiha tu tavuk ta mapaspas, pispunhu’ a tavuka, saliquaqasivang sakun; Siza aipa talum makatkat i mabulsukin tu taki.

Atikisin a sapuz isaan baning, natitisqu’in a sapuz, mungain tutuza musqu. Matuldulin a bai Aquz a, asin dau masabaq. Samanutkan istaa ka tavuka, lusqa dau aipa utan-aan i ma nas-Sipal ta tu qalinga, maqa-inan dau tupa tu; “Au dau aas, untinianin, nitu maszang zaku muskun i tamatina ihaan mai-asang ti miqumis.” Antalam dau ka bai Aquza tu: “Sipal takiang aas, maipiqdiang zaku, niang miniqdi, kangausin mudaan musaan tamatina ta. Naludaqun aas tina ta tutupa, aupa nii aas tan-a babazan, ma-uva tu tapising kuas.” Ihaan a bai Aquza tavuk ngaus tu tinitini bazbaz a, makinmangmang aipa maqainan. Tupa tu: “Kuslatang aas! Kuslatang aas!”

Saduu dau ka bai Aquza tu, namusquin dau ka sapuza, maszangin qusulm tu titisqu, ukhivunang istaa ma-insun a lukis mapunkunbu’ haan baninga, lusqain a lumaqa ukmuzan i tibu’. Matudulin a bai Aquza, siza aipa qabang mahilhil. Mataisaaq dau aipa tu, minsuma dau ka hutung, madas i inaliv mapaska istaa, tupa dau ka hutunga tu sizaav suu ka sisaiv naak inalivun, nakaunun suu haan daan. Nadasuk aas munhaan mai-asang, ita suua tamatina siin nauba Sipala maltatala suu. Katu pima-azun, biaqis kamimisqang daan tun pavaian i kakaunun. Manahip dau ka bai Aquza antala ki inaliv ta.

Tatangis a uvavaz-a kikilim i bai Aquz ta, kaupin dua tavuk taa babazbazang miliskin tu; Mudaninin! Namalkamaqang aak iti? Mudanin amin a taklulumaq ti tu bunun....

揸帶

摘要：

布農族用苧麻編織揸帶，用來背我們的孩子。從祖母阿裨的一生，給我益的後輩知曉，應該看重的先人對我們的護愛之情。現在有許多小孩子不聽父母的誠命，帶給父母傷心憂愁。

我們都在這揸帶裡長大的，揸帶就像我們家，就如同鳥兒的巢白一樣，面住著雞鳥。我們曾經在那裏睡覺、吃飯、玩耍、尿尿和便便。也要曉得；懷再小的時候，曾經有許多人背過我們。

在現今的世代裡，我們被漢人和閩南人心態染上了，我們不再記念老人家。我們把老人家當作垃圾丟棄。已經有許多的老人家獨居、久病、挨餓、餓死在家。因為沒有小孩子照顧它們。

好比祖母阿裨在她的哀歌所唱的：「你們不知道還有老人家。」「哀哉：我們好像垃圾被丟棄。」但願我們布農族的後輩看重我們的老人家，學習祖母阿裨看重曾經背過她的揸袋，一直到回到老家為止。

祖母凝視著已經殘破成鬚的揸帶，那件揸帶掛在牆壁上已經很久了，牆壁被煙燻黃了，房子的脊梁被煙燻黃了，那件揸帶也被煙燻黃了，那件揸帶聞起來帶有霉味，已分不清是一件揸帶，已經是厚層層的污垢了。祖母已經忘記了，她是何時把它掛上去的。

左下角已經破損地搖搖欲墜了，靠近右邊的揸繩線條剝落，看起來神似被打落了的飛鼠一樣，應聲地落趴在地面上。許多灰黑色的補丁，看起來揸帶厚重的一件了。垂掉著的麻線，好像樹根一樣，一條揸繩斷掉了，不知道那條繩子在哪裡掉落，真像是斷過手臂的人，只有一隻手還可以使用。

祖母抬頭注視著揸帶，默然不語地，他趨前撫摸那件揸帶，口中啣著尚未點著的煙斗。她轉移她的目光向著爐灶，她盤坐著，把雙腳伸了直，把手放在縐紋滿佈的雙腿上面，好像正在編織衣服一樣。阿裨祖母唱著哀歌，卻沒有人聽得到她唱了甚麼歌曲。

嗚呼，孩子們哪
 你們知不，你們還有長輩？
 曾經是你們的家園，在這兒呀
 你們的玩耍大地，在這兒呀
 你們的廁所，在這兒呀
 唉！你們忘却它們了
 啾——嗚——呀，嗚——啾——呀，呼——呀，哪——呀——呼。

當祖母剛剛被人家娶去，她未曾與她的未婚夫謀面。她只有被截走，男生們把她抬回家去。男方的老人家拿了一杓水給她喝。由於他太渴了，她就拿了那一杓水，就喝了，她就這麼樣地留置在未婚夫的家裡了，從前，人們還不能夠隨意結交朋友，布農族的家屋還散居在深山的廣袤山林裡，也沒有人相互來往。他們只認識自己家裡的長輩和兄姊弟妹。祖母還不習慣有人來看她，對不認識的人來看她，也很難為情。

漸漸地，即將成為公公和婆婆就對祖母慢慢地說：「畢瑪將來是妳的丈夫。」祖母方才知曉，原來我真的被他們娶走，且要成為他們的孩子的太太了。

祖母暗中餽泣，她心裡向父母親吶喊：「爸媽您們在哪裡，為什不知道我將要被不認識的人娶為媳婦？」在這裡我沒有其他的人可以倚靠的。我也逃不出來。因為我找不到回家的路。祖母住在丈夫家底定了，她的未婚夫偶而不在家裡，他在山上和其他的男生打獵。

祖母的名字叫做阿裊。她可以看作是哀子，還小的時候，媽媽就去世了，她媽媽只生了二個小孩子，這個阿裊和弟弟，叫做熙霸爾。他們的父親在媽媽死後，就續弦了。她再娶的妻子已經有了一個大孩子。孩子是兒子，憨厚帶著傻氣，但是很愛護繼父前妻所生，還是很小的孩子。

後母對待阿裊和她弟弟很壞，她只喜歡自己的小孩子。吃飯的時候，她把二個孩子驅趕到角落裡。如果爸爸在家哩，後母刻意善待阿裊和她弟弟。

父親不帶大男孩上山工作和打獵，因為他的行動遲緩。也不帶他賺錢謀生，因為他的身體不健全，萬一人家說為什帶這種孩子來工作，那就不好意思了。

曾經有好些是這種的人，老人們紛云；因為近親結婚的緣故，因此，擁有親屬關係的人，被禁止嫁娶，假使他們一定要嫁娶不可，上天就會咒詛，他們就會生出不健康的孩子。

弟弟悄悄地對姐姐說：「原來我們的父母沒有受禁忌結婚的，我們為甚麼長得很正常？」姐姐阿裊回答說：「不要胡言亂語

，不要在背後說人家，小心會被傳染。」姐姐阿裊不想讓後母聽到，萬一她說給後母聽，後母鐵定要讓我們挨屁股了。

有一天，父親看到他的孩子，阿裊和熙霸爾，為何心中悶悶不樂。父親心想，他們是否想念已死去的媽媽？他就喊著阿裊和熙霸爾說：「來這兒！」

爸爸交代他們說：「我要回到林班去工作賺錢，說不定在那裏工作很久。你們要聽阿姨的話，在家裡，要和你們的哥哥相親相愛，不要打架。」

日子久了，爸爸還未曾回過家，阿姨越來越討厭看他們了。清早起來，阿姨差使阿裊揹著竹水灌下到山溝汲水，汲水後，再吩咐他去燒菜煮飯，她不給她休息。阿姨說，這個家裡是你們要做事，因為你們是家裡的主人，我們只不過是暫住在這裡，你們看嘛，我帶過來的這個孩子，笨拙地甚麼都不懂，身體不健康，他不能被這個家裡期待。阿姨喝過酒之後，就特別討厭阿裊和熙霸爾，她咒詛他們說：「你們去死吧！」她還念難有詞地數落他們；「飯怎麼燒焦了？」「水缸的水怎麼不填滿？」「家裡面為何不掃乾淨？」「為何不給熙霸爾洗澡？」過了一會兒，阿姨就罰他們面壁而站，要不然就不給他們吃飯、不給他們洗澡，讓他整夜睡在地面上。

阿裊姊姊對熙霸爾弟弟說：「我們要離開去找爸爸，如果不離開這個家，我們只會餓死在家裡。我們必須偷偷地逃離。」熙霸爾弟弟生性是個愛哭且膽小。阿裊再三地對熙霸爾弟弟耳提面命說：「你一定不要哭，如果你哭，阿姨會聽得到，她就會追我們把我們攔截，我們就會被毒打，我們就不能夠去找爸爸了。」熙霸爾弟弟回答說：「我不會哭。」

熙霸爾弟弟年紀尚幼，阿裊還可用揹帶揹她。阿裊姐姐去找媽媽生前揹過她的背帶。原來媽媽生前把揹帶塞在床縫處，那件揹袋已經縐縐的了，揹帶有尿騷味，還有大便乾硬地黏在揹帶上面，從製作以後還未曾洗滌過。

她把熙霸爾用背帶揹起來。熙霸爾哭了，他把手和腳伸出外頭來，想要下來，不願意被揹走。阿裊小聲告訴他說：「我們要找我們的爸爸，我們不要在家裡，因為阿姨不喜歡我們，她不給我們吃飯，我們會餓死。」阿裊拿了野果丟到在背後的熙霸爾，他在那裡觀賞並撥玩那顆野果。

他們偷偷地從家後面逃離，阿姨在家裡，他不知道二個孩子已經逃走了。阿裊不曉得爸爸在那裡工作。只是負負常常向她提起，她在對面的山上和別人伐木材的事情。因此，她想要往對面的溪河逃跑。她背著熙霸爾弟弟去到對面去找爸爸。

阿裊循跡找人們走過的路，人走過的路面很窄，有時候必須

山鹿呢。然後，我馬上把我的師父狗放出去，它的名字叫做Dura要過橋，因為沒有其他的路可以走過。在阿裊背上揹著的弟弟熙霸爾已經睡了，阿裊走的汗流滿面。她馬不停蹄地走，她想一定要在天黑以前找到爸爸不可。如果天黑了，弟弟熙霸爾就會害怕，她會整晚一直哭個不停，況且，他們沒有攜帶燈火，恐怕只有跌落溝壑的份了。

有座山谷，不寬敞，但是很深。只有一條路可以通到對面。適用二根圓竹鋪成的，要讓伐木工人通過的。阿裊三不五時地看看在背上的弟弟熙霸爾，原來他睡得很熟。阿裊在想，這二條揹繩的力量不夠。萬一走到橋中間，背帶的繩子鬆綁了，弟弟不是掉到谷底粉碎而死嗎？發現有野藤，他就拉了來，他再度地把揹帶綁了又綁，他把弟弟吵醒了。阿裊對弟弟熙霸爾說：「爸爸已經在對面等我們了，我們即將過橋到對面去，不要怕。睡吧！睡吧！不要看，因為你會害怕。」

阿裊在竹面上爬行，右手緊握著背帶繩子，左手緊抓住橋面上的竹子。她不看橋面下，因為她怕高。她只專注在對面。她的腳開始顫抖，她滿身是汗水，她摸過的竹面都濕透了，阿裊越來越失去了信心。她憂傷起來。她想起來從前媽媽曾經教過他們歌唱：

她把弟弟熙霸爾叫醒了來，就對他說：「我教你媽媽教過我的歌。你要跟著我哼唱。起來！不要睡覺！」他們開始一唱一和地唱。阿裊就比較不害怕了。他們不停地一唱一和，阿裊就比較不害怕了，不知不覺之中，它們抵達對面了。

當阿裊腳踩了對面的土地之後，吸了一口大氣。她把野藤鬆綁拿掉了。她的背濕透了，弟弟熙霸爾也溼透了。揹帶也濕透了。由於阿裊用野藤把揹帶網緊，弟弟的腳發紫了。

有一個伐木工人經過，她喊他們說：「你們來這裡幹甚麼？趕快回家去，要不然天就黑了…」阿裊回他的話說：「叔叔謝謝你。我們來這裡找我們的爸爸。」

我叫阿裊，我背的是我的弟弟，他叫做。我們是曼戈戈的家族，我爸爸名叫哈姆爾。你是否認識他？以前是否見過面？

這個人看見二個年紀還小的孩子，比較大的是女生，背著一個小男孩。那個人問孩子們說：「你們從哪裡來的？」那女生的回答說：「我們從麥克賽曼來的」「你們為什麼隨便走離，你們的媽媽現在會一直找你們？」弟弟蒙著頭在背帶裡面，害怕被陌生人看見，他在背帶裡用雙腳踹他的姐姐，表示說趕快走開，不要再和這個人說話了。

那長輩說：「我過你們爸爸，好像就在我的工地鄰邊。」

現在我要帶你們去那邊去找，假使今晚找不到，我要把你們留在我們這裡睡覺。你們不能夠睡在野外，因為你們會被凍壞，恐怕你們會迷失在深山哩，說不定也會餓死。」

天黑了，那位長輩說要削取油脂樹用來照亮他們要走的路。長輩對女孩說：「是不是換我來背你的弟弟？因為我們還要走很長的路，我們的腳程必須要稍微走快一點，我們不能夠在途中休息。」

女孩小聲地告知弟弟說：「長輩叔叔要來背你，因為我們會在路途中就天黑了。我們就看不到我們的爸爸了。」弟弟沒有回答，呆若木雞地在揹帶裡，一動也不動。

女孩鬆開了揹繩，放了弟弟下來。長輩叔叔彎下腰來，用揹帶背起了孩子。男孩在叔叔的背上一動也不動的，因為他害羞又害怕會被那位叔叔罵。姊姊私下心裡想，弟弟熙霸爾會害怕，因為被一位他所不認識的人背著。

走了一段很長的路程，天黑了。弟弟哭了。姊姊想，說不定弟弟肚子餓了。她對他說：「你餓了嗎？不要哭，等一下我們和爸爸一起吃飯。」弟弟越哭越大聲，他的手腳不停地踢打，沒停過。姊姊傷心起來了。她對弟弟說：「你肚子餓了嗎？」弟弟不回答，就好像一隻魚想要跳出來一樣。弟弟哭著告訴她說：「小便！」

「叔叔！叔叔！把我的弟弟放下來！因為他現在想要小便了。她會在你的背上尿尿。」女孩大聲地說。那個人把背起來的孩子放下來尿尿。尿玩了又把他用揹帶背在自己背上。那個人削了油脂木，點了火，用來照亮道路。

「孩子，你在我前面走，因為由我來探照路面，但是你也要注意走路，萬一跌倒，或者是你的腳會踢到石頭。如果看起來好像繩子，千萬不要踩踏，說不定那些是蛇類，如果你踩踏了，牠會咬你。」女孩子很累了，他只好邊走邊打哈欠，打瞌睡了，她走路的姿勢也呈現的東倒西歪了。「孩子，不要睡覺，不久就要到了。當你們一到的時候，你們的爸爸一定會很驚訝看到你們的到來。」

他們抵達了工寮，工人們剛吃完晚餐，他們在那兒剔牙、喝酒、捲著菸草吸食，他們在一起說說笑笑，一同歌唱。因為他們都休息了。

工寮裡沒有燈光，他們只好在晚上生火，他們用火烤暖，照亮他們一整夜。煙霧隨著風向吹散，裡頭沒有蒼蠅，因為整個工寮都是煙霧，烤火取暖的人都眯著眼睛流淚，因為他們在工寮內都被煙嗆到了。

「昨天我的夢很奇特，我夢見我再娶的太太善待我的小孩子

。我的心很高興。」孩子的父親不斷地說。只是他的眼睛被對面山的火炬吸引。「天黑了，還有人來這裡夜間狩獵。」其他的人回答說：「今晚很適合夜間狩獵，因為月亮微亮，風勢也小一點。」他們尚未散去，仍在那裏談天說地的。

「誰是哈姆爾·曼戈戈？」「是我」那孩子的爸爸回答。「為什麼不知道孩子到哪裡遊蕩了？」哈姆爾赫然站住，目瞪口呆地看著他的二個兒女。「如果沒有人認識這二個孩子，那我就把他們帶到我的工寮去囉？」

「爸爸！爸爸！」阿裊跑到他爸爸那裏，她緊緊抱住爸爸放聲大哭，他

抱起阿裊，哈姆爾無法言語，只顧著流下淚來。他想起了昨天晚上的一場夢。

弟弟熟睡在那人的背上。「妳弟弟熙霸爾在哪兒？」阿裊回答說：「叔叔現在背著他。」哈姆爾過去鬆綁了揹繩，拿出孩子抱起，那個人說：「趕快給孩子吃飯，他們連一點飯都還沒有吃過，先要餵飽他們，我們對待孩子不可讓他們挨餓，他們會生病。」哈姆爾拿了剩菜和剩飯擺在桌子上，他叫醒男孩熙霸爾。他們吃飯囫圇吞，好似沒吃過飯的人，因為他們實在是太餓了。今天我的心境不順利」哈姆爾述說自己昨晚的夢：「我也夢見前妻，她把揹袋丟到我這裡來。用責備的眼臉瞪著我，我的心涼了一半，我就醒來了，我沒有了睡意。」今天放在我心裡思想著。「你活該。」陸瑪夫回答：「我告訴過你，不要急著馬上再娶，你卻急著要她，不會為自己的孩子著想。」

那個人述說如何見到那二個孩子的。那時候，那個人才剛剛巡視陷阱完畢，要返回工寮，到達了山谷，就是他們來到這裡時所搭建的橋的地方。他故意躲藏在大石頭後面，因為不願意讓爬行在橋中間的孩子受到了驚嚇。姊姊用爬行的方式渡過僅僅用二根竹子做成的橋面，假如我突然出現，並且對他們喊叫，他們將會受到驚嚇，說不定他們會從橋面摔落谷底而死。

半夜三更了，那位再娶的太太仍舊若無其事地在家裡。因為他非常討厭前妻所生的孩子。吃飯的時候，放他們在一個角落吃飯，就好像餵雞餵狗一樣。他們只好在角落吃所配給的飯菜，不給它們吃肉。那位再娶的太太不去找他們。她想他們現在可能還在外面遊蕩，不願意回家做事。他把門用機關關了起來，他說：「反正他們的爸爸不在家，今晚我要讓他們睡在外面，如果不這麼做，以後會習慣不聽我的話了。」她回到房間去吹熄了油燈，就倒在床上睡覺了。

爸爸和二個孩子一起睡覺，阿裊第一次睡得那麼熟。哈姆爾沒有睡意，想到二個孩子的成长過程心裡很難過，他看到阿裊睡

覺的時候緊張的抽動，自言自語地說：「可憐的孩子，沒了媽媽，就好比孤哀子，沒有了雙親。」他暗自哭泣。就想起前妻對他的遺言：「好好養育我們的二個孩子，一直到他們長大為止。如果沒了父母，他們會很可憐……。」

阿裊枕著剛才背過弟弟熙霸爾的揹帶睡覺。哈姆爾心想：「這件揹帶不是被前妻藏了起來嗎？他們在哪裡找著這件揹帶？」弟弟熙霸爾也正酣睡。「母親走的時候，他還是嬰孩，這熙霸爾還來不及認識他的媽媽。」他的媽媽生下他沒多久就死了。哈姆爾確知這件揹帶是他另一伴在生前藏起來過的，他看得清楚，這件揹帶留著厚厚的污垢，血液已經滲透到揹帶的布塊裡面了，仍舊有血的味道。「不就是另一伴用這件揹帶背過阿裊這孩子嗎？」

哈姆爾仔細端詳那件揹帶。「這件不是先母在前妻懷孕的時候送給他的？他們是怎麼拿到的呢？在哪裡找到的？」因為哈姆爾早就忘了前妻把它藏在哪兒？難怪自從其妻逝去了之後，再也沒有看見它了。

揹帶是用苧麻線編織的，就好像是編織傳統布農族衣服時，耗時多日。揹帶製成方形的。在上方縫上二條背繩，稍微在下面一點。如此就可以覆蓋孩子的頭。如果下雨可以用來躲雨、如果有大風，就可以擋風、如果天冷，也可使背上的孩子暖和起來。那二根繩子必須要縫製的很堅固，因為他要用來背孩子們。

這揹帶也用來轉送給子女的物品，意味著給過的子女將來會懷孕。就像老一輩一樣都可以用揹帶背孩子們。揹帶也可以借給別人，並不會有忌諱。只是使用完畢的時候，是不可以不歸還的。

背孩子是用揹帶從孩子腋下包裹起來。二根繩子，一根自媽媽的右肩，一根從左肩，經過媽媽的胸膛，脇向媽媽的腰際，在孩子的屁股打活結。只留下孩子的頭、手和腳外露。孩子的胸膛貼著母親的背，孩子可以聽見媽媽說話和心跳。背孩子的人會溫暖，背上被揹的孩子也同得溫暖。

如同房子一般，有屋頂，有牆壁、也有兒童樂園，以及他們練習對話的場所。孩子在媽媽的背上建造屬於自己的房子，他們在那裏睡得香甜，沒有懼怕。

媽媽在田地裡工作，他們把孩子脇背在胸前，好像猴媽媽把小猴子背在自己胸前一樣，媽媽就可以繼續地工作。媽媽也可以餵食奶水給孩子，孩子不至於餓肚子。孩子不必穿上很多件衣物，因為他們在揹帶裡面很溫暖。孩子經常在揹袋裡面大小便；如果把孩子放下來，就把揹帶攤開來鋪在地面上，把小孩放在其上睡覺或戲耍。所以揹帶容易髒汙、破損、脆裂。

阿裊祖母癡望地在爐灶邊取暖，流著淚水回憶她的過往。目不轉睛地盯著掛著的揹袋望去，口中不斷地謾罵。不一會兒，從枕頭拿出菸斗，他嘴裡啣著菸斗，取了炭火點起菸斗，她駛近力量地吸食菸斗，菸斗冒起煙來。她的心舒暢快活起來了，她凝神地望著菸煙。於是吟唱著哀歌；

噯！孩子們，你們不想念老者
哀哉，我們如同垃圾被丟棄
你們曾經在我背上喧嘩
你們曾經在我背上戲耍
你們曾經在我背上大小便
你們曾經在我背上睡覺
我的背曾經是你們的生活場域
我的背曾經是你們的窩巢
我的背曾經是你們的茅廁
我的背曾經是你們的餐廳
我的背曾經是你們的寢室
阿呀！我的背起了皺，不再能讓你躺下了
你們好像小鳥傾巢而出，只騰下孤伶伶的我
你們已不在我的背上奔跑了
你們已不在我的背上玩耍了
你們已不在我的背上熟睡了
你們已不在我的背上跳躍了
哀哉！現在我孤獨的一個人
從早到晚只看到你們的幻影
我只能和菸斗互為摯友了
噯！孩子們，你們不想念老者

熊熊火焰還在爐灶裡，祖母阿裊等著孩子們回來探望她。天才開始暗下來，她卻以為是午夜時分了。他自忖已經沒有孩子要來探望她了，她走上床去倒身就睡了。火焰還火旺地燒著，祖母阿裊睡的房間很溫暖。她夢見她取了那件揹帶背著她自己的孩子，她心裡微笑地看著自己的孩子，只是她沒有醒來，仍躺臥在自己的床上。

妳為什麼把破布掛起來？丟掉它，它不使用了，被煙燻黑了，尿味恨種了…！被孩子看見是一件朽爛了的揹袋，他們會拆去，換上一張美麗的紙張貼上。」好像有人在她耳邊對她碎碎唸。

「不能夠丟掉它」祖母阿裊會答說：：「不能夠拿掉它，如果你們拿走它，我就要打你們，我不讓你進到我這個家。」她憂心起來，同時聽說孩子要把揹帶拿去丟掉，就忐忑不安了。

最近這些日子，她把孩子招聚了來，針對掛起來的揹袋說：

「這不是很普通的物品，它是用來背孩子的，我們都在那裏長大長的。」「這件揹帶是我嫁給妳們的祖父的時候，我的媽媽送給我媽的，是用來背你們的。」她小聲地說：「我用過它來背你們的舅舅公熙霸爾，以及你們的爸爸和叔叔們、姑嬸們。他們都在這背袋裡活過來的，如果沒有揹帶，恐怕他們冷了、病了、死了。它是我孩子們的黃金屋，好像鳥巢一樣，裡面住著一群雛鳥。」所以你們要把老房子好生照料，不許隨意破壞丟棄，因為你們的孩子們會看見，原來你們以前的家是這個樣子。

孩子們求問祖母阿裊說：「妳以前的在哪裡了？妳的老家怎麼樣了？是不是還有大便的味道？是不是還有尿騷味？」他們在祖母阿裊面前沒大沒小地說。祖母阿裊搔著頭回答：「我人老了，我忘了媽媽把我的揹帶藏放在哪裡了。何況以前住在深山裡面搬來移去的，說不定掉落在哪裡去了，是不是被老人家丟掉了？我從沒有再看到我的揹帶了。」起身前去掛著的揹帶那裏輕拍它，揹帶便飛起揚塵，尿騷味四起；她拿起了竹片刮起已經乾了糞便。

爐灶裡的火很小了，火將要熄了，幾乎要熄了。祖母阿裊睜眼了，想要睡覺了。她注視著那揹帶，她突然聽到了已死去的熙霸爾的聲音，笑著對她說：「妳真是可憐吶，單影孤獨，不像我一樣和爸爸媽媽在原鄉一起生活。」祖母阿裊回答說：「你真是壞熙霸爾，你還在虐待我，你還沒受夠苦頭，卻先我去到爸媽那裏去了。媽媽一定會打你，因為你不聽話，而且愛哭又膽小。」祖母阿裊在揹帶前獨自說話，她開懷大笑。說：「你活該！你活該！」

祖母阿裊看見火將熄滅，好笑螢火蟲一般地閃爍著。她順手把柴火推入爐灶內，家裡只是被煙充斥。祖母阿裊睜倦了，她拿了棉被蓋上。她夢見猴子來到她那兒，拿了年糕送給她，猴子對他說你拿去我送給妳的年糕，妳要在路上吃。不要浪費哦，否則在半路上會缺糧。祖母阿裊很高興地接過那年糕。

祖母阿裊從所掛起的那件揹帶離開，到家後院出來。沒有人知道她要到哪裡去，只有她一個人獨自沿著河床走…。漸漸地柴火燒盡了，火也熄滅了，爐灶裡的炭火冷卻了。煙沒了，揹帶冰冷了。祖母阿裊走了，沒有人再次看到她，只有揹帶知道她從哪裡離開，也知道她將要去到哪裡。

孩子們哭著要找祖母阿裊，只有揹帶還在說話思想說；離開了吧！我在這裡還能做什麼？住在這裏面的人都走了…。